

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP.

X. évfolyam.

FIUME, vasárnap 1913. január 12

9. Szám

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229).
Gradinata dei Sasso Bianco 3, Wurzer ház I em.

Felölts szerkesztő:
MURAI JENŐ.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 408.

Előfizetési ár:
Egész évre 24 kor. Negyedévre 6 kor.
Félévre 12 kor. Egy hónapra 2 kor.
Egyes szám ára helyben 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fillér.

Választójog és gazdasági megerősödés.

A választójogi reform a megvalósulás stádiumába lépett. A kormány a képviselőházban előterjesztette az idevonatkozó törvényjavaslatot, mely nem keltette az országban azt az általános megnyugvást, amely egy ilyen fontos törvény megalkotásához okvetlenül szükséges. A harc az általános, egyenlő és titkos választói jog megvalósítása érdekében indult meg, míg a kormány javaslatára olyan szavazati jogot állapít meg, mely se nem általános, se nem egyenlő és csak kis részben titkos. A törvényjavaslat készítője úgy látszik, nagyon szem előtt tartotta Tisza Istvánnak a „sötétbe ugrásról” szóló elméletét, mely a választójognak csak lassu, fokozatos kiterjesztését propagálja.

Mi sem vagyunk a szélsőségek hívei és nem tartottuk volna helyesnek, ha a mostani állapothoz egyszerre a legradikálisabb irányzatba esaptunk volna át. Politikai szemléletünkkel most a gazdasági élet megnyilvánulásait vesszük figyelembe. A nagy ugrások itt is kríziseket szülnek, ezek pedig akadályait képezik a nyugodt gazdasági fejlődésnek. Ennélfogva azok a körök, melyek az ország gazdasági életben döntő tényezőkként szerepelnek, a politikai jogok fokozatos kiterjesztése mellett foglalnak állást. Csakhogy ezek is úgy vélik, hogy az, a

„A Tengerpart” tárcája.

OSZTRIGA.

Nem különösebben megerőltetni az emlékező képességemet, hogy a legnagyobb részletességgel lelkembe idézzem egy esős őszi est emléket, melyen atyámmal együtt künn állok Moszkva egyik utcáján s érzem, hogy lassan-lassan sajátos betegséggel veszt erőt rajtam. Fájdalmam egyáltalán nincs, de a térdem remeg, szavaim a torkomon akadnak s a fejem erőteljesen fölrebillen. Ugy látszik, mindjárt összerogyok és elhagy az öntudat.

Ha most történetesen kórházba vinnének, az orvosok ezt írják fel a fejem fölé helyezett táblára: Fames, azt a betegséget, melyről nincs említés az orvosi tankönyvekben.

A gyalogjárón mellettem áll atyám viselt nyári felöltőben s olyan sipkában, melynek belső részéből egy kis vattadarab kandikál elő. A lábán nagy, nehéz sárcipő van. Hogy ne lássák, hogy mezitlábra húzta fel a sárcipőjét, a lábszárára még egy pár óeska eszmaszárát is húzotta.

Ez a szegény, együgyű külön, kit annál jobban szeretek, minél jobban elnyüvi és elpiszkítja egykor gavalléros nyári felöltőjét, öt hónappal ezelőtt jött fel a nagyvárosba valami irnoki állást keresni. Ez alatt az öt hónap alatt szanaszét kószált a város-

mit a kormány javaslatára e tekintetben nyújt, nagyon, de nagyon kevés. A javaslaton tehát több lényegbe vágó módosítást kelene tenni olyan irányban, hogy a dolgozó osztályok politikai jogai az eddiginél erősebben domborodjanak ki.

Tekintélyes közgazdászok azt állítják, hogy a választói jog kiterjesztése gazdasági megerősödéssel jár. Ebben az állításban sok igazság van, mely azonban nem mindig áll meg. Odaát Ausztriában a legkonzervatívabb választói jogról hirtelen az általános, egyenlő és titkos választói jogra tértek át. És mi lett az eredmény? A nemzetiségi elmentések élesebbek, mint valaha, az obstrukció minduntalan felüti a fejét és a gazdasági megerősödés helyett jelentékeny stagnáció állott be, melyet főképp a politikai helyzet bizonytalansága idézett elő.

Mi azt tartjuk, hogy az ország boldogulása és fellendülése első sorban a jó közgazdagságtól függ. A kormány a választói reformmal együtt a közigazgatás államosítását is tervezi, amit gazdasági életünk további fejlődése érdekében nagyon helyesnek tartunk. A mostani autonóm megyei közgazdagság valóságos kerékkötője az ipar és kereskedelem szabad mozgásának. Ezen az állapoton okvetlenül változtatni kell. Ez a kérdés is van olyan fontos, mint a választói reform. Nagyon kívánatos volna, ha mind a kettő egyidejűleg valósíthatnák meg.

Ismételjük, a kormány választói törvényjavaslatát nagyon konzervatívnak tartjuk. De, ha azon olyan módosítások fognak

ban, hiába igyekezett álláshoz jutni, s csak ma szánta rá magát, hogy kiáll az utcára és alamizsnát kér...

Eppen velünk szemközt egy nagy, háromemeletes ház áll, rajta a kék címtábla: „Vendéglő”. A fejem hátrahanyatlott gyöngésgombomban s akarva, nem akarva, föltekintek a vendéglő kivilágított ablakaira. Az ablaktáblákon futó árnyak vonultak el, látni egy orkesztrion jobb felét, két olajnyomatú képet, függőlámpákat, gyorsabban szemügyre véve az egyik ablakot, egy fehér pontot pillantok meg. Ez a pont mozdulatlan s derékszögű körvonalával élesen válik ki a barna háttérből. Megerőltetem a szemem s pontban egy fehér plakátumra ismerem. Valami írva is van rajta, de ugyan mi lehet? Képtelen vagyok kibetűzni...

Fél óra hosszáig nem tudom levenni a szemem arról a plakátumról. Fehér színeivel ellenállhatatlannul magára vonja a tekintetemet és hipnotizálja az agyvelőm. Megpróbálom elolvasni, hogy mi van rajta, de kárba vész minden igyekezetem.

Végre megköveteli jogát a sajátos betegséggel. A kocsi lármája elkábit, mintha az ég zengene a fojtó utcai levegőben. Ezer különböző szegyet különböztetek meg, szememet úgy elkápráztatják az utcai lámpák, a koremai lámpák, mint a cikkázó villám. Öt érzékem a végsőig megfeszül, s a szokott mértéken túl kiélesül. Kezdem látni azt is, amit azelőtt nem tudtam meglátni.

Osztiga... — betűzőm ki a címtáblán.

eszközöltetni, melyek a dolgozó osztályok érdekeinek megfelelnek, akkor szívesebben látjuk annak sima elfogadását, mint a további harcot egy radikálisabb álláspontért, ami ismét csak politikai bizonytalanságra és gazdasági stagnációra vezetne.

Kifejezést kívánunk adni egy olyan óhajának, melyet az ország pénzügyi, kereskedői és iparos világa az új választói törvényben okvetlenül megvalósítva akar látni. Ez a kívánság pedig az, hogy az összeférhetetlenségi törvény eltöröltessék és kimondassék, hogy ebben az országban minden ember képviselő lehessen. Gazdasági szempontból nagyon fontos dolog az, hogy az ország parlamentjéből ne legyenek kirekesztve éppen azok a férfiak, akik tehetségükkel, tudásukkal és állásukkal fogva a leginkább vannak hivatva arra, hogy az állam vitális érdekeit érintő ügyekhez a legnagyobb szakavatottsággal szóljanak hozzá.

— Az új nyugdíjtörvény. Az állami alkalmazottaknak, valamint azok özvegyeinek és árváinak ellátásáról szóló új törvény, mely e hónap 1-én lépett hatályba, kimondja, hogy a törvénynek a szolgálati idő számítására és az ellátások megállapítására vonatkozó határozmányai visszaható erővel bírnak. Az 1912. január 1-je előtt elhalt tisztviselők, altisztek és szolgák 1913. jan. 1-én még életben lévő özvegyeinek nyugdíját 20 százalékkal felemeli. Az idézett törvényszakaszokon alapuló kiutalványozásokat Teleszky János most kibocsátott körrendeletében részletesen szabályozza.

Mily furcsa szó! Eppen nyolc éve és három hónapja vagyok a világon s még soha sem hallottam ezt a szót. Mit jelenthet? Talán a vendéglőst hívják így? De nem! A címtáblát, melyre a neveket festik, az ajtó fölé szökték szegezni, nem pedig a szoba falára!

— Papa, mondd, mi az az „osztiga”? — kérdeztem rekedt hangon s igyekeztem oldalt fordítani a fejemet.

Apám nem hallja a szavamat. Az utcán nyüzsgő sokaságot nézi s nyomon kíséri szemével minden arra menőt... Látom arcának kifejezésében, hogy meg akarja szólítani a járókelőket, de a végzetes szó nehéz sulyként csügg remegő ajkán, nem képes elszakadni tőle. Az egyik aramenőt pár lépésnyire nyomon is követte, meg is érintette a kabátja ujját, de mikor az illető hátrafordult, csak azt mondotta: „Boesánatot kérek” és megszegyenülten visszavonult.

— Papa, mit jelent az, hogy „osztiga”?

— Állat az... A tengerbe lakik...

Tüstént elképzelttem magamban, milyen lehet ez az ismeretlen tengeri állat. Félig halnak, félig ráknak képelem. Minthogy a tengerből való természetesen izletes, meleg halélt lehet belőle készíteni illatos borssal és babérlevéllel, vagy ráklevest, vagy pedig hideg ételt tormával... ó. Elénken elképzelttem, hogyan hozzák meg ezt a tengeri állatot a vásárról, hamarosan megtisztítják s gyorsan a forró vízbe dobják... gyorsan, gyorsan, mert mindenki enni akar. Mindenki borzasztóan éhes. A konyhából hal- és

Haladunk-e?

—o—

Figyelmesen szemlélve a helyi eseményeket, meg kell állapítanunk, hogy Fiume 1913-ban sok szép és üdvös dologgal öhajjt a modern és haladó városok sorába lépni.

A reformok közül elsőnek kell megemlitenünk a villamos vasuti hálózat kibővítését. Nemrég a podeszta egy nála járt küldöttségek kijelentette, hogy a hálózat kibővítését és illetőleg a kettős sínpart még a folyó évben megalkotják. Nyitott kaput döngetnénk, ha ennek fontosságát ismételtén bizonyítanánk. A mellett, hogy a lakosság örömmel fogadja a reformot, mint üzlet sem lesz megvetendő a villamos vasut, ha az igényeket kielégíti és megszünteti azt az anomáliát, hogy sokkal később ér pld. az állomásra, mint a gyalogmenő.

Ami ezzel közvetlenül összefügg: a Déák-Fasor vasuti átjárójának áthidalása. Ez egyik legkégyesebb kérdése a városnak, mert a mellett, hogy sok pénzt igényel, még a Máv.-val fennálló súlyos differenciákat is ki kell egyenlíteni. Nem szenved kétséget, hogy az átjáró rendezése égetően sürgős — főleg kereskedelmi szempontból, mert lehetetlen állapot az, hogy a sorompók minden vonatnál 10—15 percre megállítsák a közlekedést a város legforgalmasabb helyén.

Eme nagyobb alkotások mellett figyelmet érdemel a városi fürdő létesítése, amilyen nagy városban, mint Fiume, épp oly fontos szükséglet, mint a piaci ügy rendezése. De a fürdő megszünteti azt a furcsa állapotot is, hogy viz van ugyan, de fürödni mégsem lehet. Minthogy pedig a forró nyárban elengedhetetlenek a fürdés, kénytelen volt a polgárság a Quarneró másik részébe menni pld. Abbáziába, hogy a hűs habok némileg felfrissítsék forróságától elernyedtetést.

A reformok terén fontos helyet foglal el az utcák rendezése is. Ez természetes folyománya egyébként minden város fokozatos fejlődésének, de egyúttal a legnehezebb feladatok egyike, amelyik a város vezetőségére hárul. Az utcarendezés kérdésének megoldásánál évtizedekre előre kell tekinteni, mert egy hiba a nagy munkát teljesen elronthatja.

ráklevés illata árad.

Érzem, hogy ez az illat esiklantja a nyeldekölmet és az orromat, hogy lassan-lassan erőt vesz egész valómon... A vendéglő, az apám, a fehér plakátum, a köntösöm ujja, mind, mind annak illatát árasztja s oly erősen illatozik, hogy rágni kezdek. Rágok és nyelek, mintha csakugyan a számban volna egy darabja annak a tengeri állatnak... Térdem gyöngül a gyönyörözettől, mely eltölt s hogy fel ne bukjam, belekapaszkodom az apám karjába és hozzásimulok nedves nyári felöltőjéhez. Apám reszket s egyik lába után a másikra lép. Fázik...

— Papa, bőjtí eddel az osztriga?

— Elevenen eszik — mondja az apám. Olyan teknője van, mint a teknősbékanak, de... az ő teknőjének két fele van.

A kellemes illat egyszerre elszáll s az illuzió eltűnik... Most értek mindent!

— Mily utálatos — suttogom. — Mily utálatos!

Tehát ilyen az osztriga! Elképzelek egy állatot, mely a békára hasonlít. A béka egy kagylóban ül, ránéz az emberre a ragyogó nagy szemével s mozgatja az undók állkapcsait. Látom, hogy viszik haza a vásárról a kagylós állatot, látom ollóit, ragyogó szemét, sikamlós bőrét... A gyermekek elbujogja az állatot az ollójánál... a tányér ra teszi és betálatja. A felnőttek a kezükbe veszik és megeszik... megeszik elevenen, szemestül, fogastul, ollóstul. S az állat csipog, s minden áron bele akar harapni az ember ajkába...

Mindezek tetejébe a kulturális alkotások jönnek, amelyek ha külsőleg nem látszanak nagyon, de annál nagyobb súlytal esnek latba az erkölcsi oldalnál. Nem utolsó kérdés, hogy enek a városnak jövő nemzedéke minő szellemben nevelkedik és milyen fokban lesznek hasznos polgárai a nemzetnek. Az iskolák tehát természetes fokmérői egy város haladásának és mi az iskolák szaporodásában Fiume jövő nagyságának előrevetett árnyékát látjuk.

A város törekvéséhez igen nagy mértékben járul hozzá az állam, amely fokozott figyelemben részesíti a magyar kikötővárost. Ez ugyan nem érdem, mert végre is Fiume meg sokkal többet kérhetne — joggal, mint amennyiben részesül. Talán éppen mi vagyunk azok, akik e kérdésben állandóan feszölalunk és a bennünket ért sérelmeket nyilvánosságra hozzuk. De ezek nem kisebitik azt, mikor a város érdekében tényleg történik valami. Így az állami célokat szolgáló telekvásárlások, legközelebb megvalósuló kulturpalota stb. mind-mind azt a célt szolgálják, hogy Fiume az legyen, aminek ő felsége jelezte: a magyar korona ragyogó gyöngye.

—o—

A rappresentanza ülése.

A városi képviselőtestület tegnap, pénteken este ülést tartott Vio Ferenc dr. polgármester elnöklésével.

Uj képviselők üdvözlése.

Az ülés megnyitására a podeszta üdvözölte az új képviselőtestületi tagokat s azon reményének adott kifejezést, hogy a közügyek intézésében tevékeny részt fognak venni. Közölte egyúttal, hogy az új representanték megválasztása ellen a szükséges időben nem érkezett felszólamlás.

A városi fürdő.

A polgármester bejelentette ezután, hogy a legutóbbi ülésen hozott határozat értelmében a város árlejtést hirdetett a városi fürdő építésére. A fürdő mielőbbi létesítésére minden intézkedés megtörtént. A tervezet jóváhagyása érdekében a tengerészeti hatóságúnál interveniált s a kormányzót is felkérte, hogy az ügynek a kormány részéről való elintézését sürgesse meg. Egyébként a legközelebbi napokban a műszaki hi-

Megborzadok, de... de miért kezdek már megint rágni? Az állat undok, szörnyű, utálatos, de én mégis eszem mohó vágóval, de tele félelemmel, hogy megerzém ízét, szagát. Egy állatot már megettem, s látom már a másodiknak, a harmadiknak ragyogó szemét... Azokat is megeszem... Végre megeszem az asztalkendőmet, a tányért, apám sárcipőjét, a fehér plakátumot és... Elnyelek mindent, a mi történetesen a szemem elé kerül, mert érzem, hogy csak evéssel fog meggyógyulni betegségem. Az osztrigák rémesen néznek reám, megundoritanak, remegnek, mikor reájuk gondolok, de hát enni, enni akarok!

— Osztrigát! Adjatok osztrigát! — szakadt ki végre a kiáltás torkomból s kinyujtom a kezem.

— Segítsenek rajtam, nagyságos uram! — hallom ugyanabban a pillanatban atvám tompa hangját. — Röstellek kérni, de, Istenemre, nem bírom tovább!

— Adjatok osztrigát — kiáltom újra torkom szakadtából, belecsimpaszkodva apám felöltőjébe.

— Hát te osztrigát eszel, te gyermek? — szólal meg most mellettem egy kacagó hang.

Két cilinderes ur áll meg előttünk s kacagva néznek az arcomba.

— Osztrigát eszik a kis kölyök! Csakugyan? Érdekes! Aztán hogyan eszed?

Emlékszem rá, hogy egy erős kéz a ki-világított vendéglőbe vonszol. A kövek között perében tömött sorban állnak körül az em-

vatal igazgatójával együtt Budapestre utazik, hogy a fürdő ügyében személyesen közbenjárjon.

Jóváhagyott határozatok.

Bejelentette ezután a polgármester, hogy a belügyminiszter jóváhagyta a városi tisztviselők betegség esetén való biztosítására és Torretta esatornázására vonatkozó representanzai határozatokat, valamint az 1913. évi költségelőirányzat jóváhagyásáig az 1912. évi költségvetés alapján való pénzügyi háztartást.

A podeszta végül felolvastatta Zandegiacomo rappresentante lemondó levelét. A lemondás ügyét a legközelebbi ülésen fogja tárgyalni a képviselőtestület.

A választói jog.

Ezután felolvassák Ossoinaek András indítványát, amelyben hivatkozással a képviselőtestület 1911. évi november havában hozott azon határozatára, hogy a választói jog radikális reformja érdekében feterjesztést intéz a parlamenthez, javasolja, hogy a képviselőtestület foglaljon állást az általános, egyenlő és titkos választói jog mellett s ezt terjeszse a parlament elé.

Helyesli Vio Antal dr. orsz. képviselő eljárását, aki programjához és a választópolgárságnak tett ígéretéhez ragaszkodva, az általános választójog mellé állt.

Ossoinaek indítványát a képviselőtestület egyhangúlag határozattá emelte.

Corrossacz és több képviselőtársa ezután előterjesztik indítványukat a statutum 28-ik paragrafusának olynemű módosítására, hogy minden 21. életévet betöltött fiumei illetőségű irni-olvasni tudó egyén községi választójogot nyerjen.

Az új adótörvények.

Egy második indítványban, azt kívánja Corrossacz, hogy Fiume is követelje az új adótörvények felfüggesztését és revízióját.

Utcarendezés.

Superina rappresentante pedig indítványt tesz Plasse alközség utcáinak szabályozására.

Riccotti Arrigo esatlakozik Corrossacz indítványaihoz.

A népszámlálás.

Kérdi, hogy a városi tanács tanulmányozta-e a már népszámlálási statisztikát, amint azt ígérte.

A polgármester szerint eddig nem volt lehetséges az ígértnél eleget tenni.

A karzaton e szavakra nagy zaj támad s a polgármester kiüritéssel fenyegeti a karzatot. Azután kifejti, hogy azért nem volt lehetséges a népszámlálási adatok tanulmá-

berek s kacagva és roppantul kíváncsian néznek engem. Az asztalnál ülök s valami nyálkás, sós, nyirkos és dohos szagú ételt eszem. Mohón habzsolom, nem rávga, rea se nézve s nem kérdezve, mit eszem. Ugy rémlik nekem, hogy csak reá nézek, tüstént meg pillantom a ragyogó szemét, az ollóját s a hegyes fogait...

Egyszerre valami keménységet érzek a fogaim között, s halk roppanás hallatszik.

— Haha! Imegeszi a héját! — kacagnak a nézők. — Bolond gyermek, hiszen azt nem lehet megenni!

Aztán emlékszem még, hogy bizonyu szomjuság gyötör. Ágyamban fekszem, az az égés s az a különös íz, melyet a számban érzek, nem hagy elaludni. Apám egyik sarokból a másikba megy és hevesen gesztikulál a kezével.

— Azt hiszem, meghültem — dörmög. — Oly forró a fejem... De talán csak azért, mert... mert ma nem ettem... Csakugyan különös, együgyű ember vagyok...

Látom, hogy azok az urak tiz rubelt fizetnek az osztrigáért s nem tudok odamenni hozzájuk s megkérni őket szépen, hogy adjanak... kölcsön egy kis pénzt. Pedig bizonyosan adtak volna.

Réggel felé elszunnvadok s egy békáról álmodom, mely kagylóban ül s a szemét forgatja. Dél tájban felébreszt a szomjuság, és szemem az apámat keresi: ő még mindig nyugtalanul jár fel s alá és gesztikulál...

Cschor Antal.

nyozása, mert még nem lehetett megszerzeni a főméri népszámlálásra vonatkozó kimerítő adatokat.

Mint hogy azonban a sajtó (itt elsősorban lapunkat érthette) már a múlt évben a város statisztikai hivatalhoz fordult, amely rendelkezésre fogja bocsátani a pontos, mindenre kiterjedő adatokat.

Riceotti nem fogadja el a podeszta válszát. Kéri, hogy a legközelebbi ülés napirendjére tüzzék ki a tanítók és tanítónők fizetésrendezésének ügyét.

A tisztviselők fizetése.

Dardi főtanácsos ezután felolvassa a városi tisztviselők fizetési táblázatára vonatkozó miniszteri leiratot. A miniszter jóváhagyja néhány városi tisztviselő minősítésére vonatkozó javaslatot, de az egyik rangfokozatból a másikba való automatikus előléptetésnek rappresentanzai határozat nélkül való megtörténtét nem ismerte el.

Kisebbségi

A képviselőtestület ezután 1300 korona hitelt engedélyez a santa-catarinai fiaskola zárófalának megépítésére, 3256 korona 80 fillért pedig az árvaház két kéményének újrajépítésére.

Majd jóváhagyta a via Casermán levő egyik városi teleknek m-ként 40 koronával való eladását s két térfoglalási engedély megadását után áttért a városi tisztviselők villanyáram-kezelvényének engedélyezésére iránt beterjesztett indítvány tárgyalására. A városi tisztviselők 50 százalékos kedvezményt kérnek. Rövid vita után a rappresentanza elfogadta az indítványt.

Néhány telekügy elintézése után az ülés véget ért.

Délszlávok Abbáziában.

— Tüntetés Magyarország ellen. —

Amint *A Tengerpart* előre jelezte, tegnap megvolt a nagy délszláv gyűlés Abbáziában. Eljöttek az osztrák és horvát trialista zászlóhordozók, hogy ismét életjelt adjanak magukról és tüntessenek a monarkia és főleg Magyarország ellen.

A Stefánia-szállodában folyt le a gyűlés, amely annyira zárt volt, hogy oda profán idegen semmiképpen sem tudott bejutni. Féltelesen vigyáztak arra, hogy egymás között maradjanak és hogy abból, amit tárgyaltak, semmi napvilágra ne kerüljön. Anyi mégis kiszivárgott, hogy főleg Horvátországnak Magyarországtól való elszakadása képezte a vita tárgyát és hogy miként lehetne a trialista Nagy-Horvátországot megteremteni. Végül megállapították, hogy a Reichsrathban minő taktikát kövesse a horvátországi abszolútizmus ellen. (Mint ha ehhez nekik valami közük volna.)

A gyűlésen, amely délelőtt 9 órától délután 7 óráig tartott, részt vettek: Dr. Sustersics laibachi, dr. Breje klagenfurti, dr. Jankovics marburgi, dr. Spinesics Vjekosláv tanár volosca-abbaziai, dr. Laginja Mátyás pólai reichsrathi képviselő, továbbá dr. Staresevic Mile Zágrábból, dr. Banjavesics Iván Károlyvárosból, dr. Zagorac István kaproncai plébános és dr. Akacsics Cézár Susákról.

Ezek az urak ismert trialista agitátorok, tehát jelen sem kellett lenni a gyűlésen, hogy annak lefolyását ismerjük. Az egész komédiát azonban nem kell komolyan venni. Olyan ez, mint a körösi szenteltvíz: se nem árt, se nem használ. Ártatlan játéka stréber politikuskoknak, akik csakis ilyen politikai szélhámoskodással bírnak felszínre maradni.

Az abbáziai horvátoknak azonban némi csalódást is hozott a gyűlés. Ennek tiszteletére ugyanis ékes horvát nyelvű plakátokon tudatták, hogy mi minden ünnepség lesz vasárnap Abbáziában. A gyűlést játszó

képviselők pedig a Stefániából kijövet kocsikra szálltak és kihajtottak az állomásra. Majdnem valamennyien elutaztak még az este.

A cenzurázott mozi.

A mozi hatalma ellen hiábavaló minden hars és még eddig kormányozni se sikerült ezt a hatalmat. Ezt a nagy, óriási hatalmat, amely nemesak a színpad hatalmát tette a magáévá, hanem a népszónokok helyett is beszélni tud, sokkal, a szemléltetéssel hatalmasabban, mint a tömeglélek legnagyobb virtuózai. Akik az ilyen hatalmat veszedelmesnek tartják, azok már kiáltottak is jó nagyokat a „moziveszedelem“ ellen, de sehohse tudtak semmit elérni, még Berlinben sem, ahol pedig a rendőri cenzurát léptették életbe a mozi ellen. A rendőri cenzura ebben is és minden másban arravaló, hogy a rendőrség korlátolt rosszindulattal mérgezhessen valakit, vagy valakit, lehetőleg az egész publikumot, természetesen minden komoly cél, sőt egyáltalában minden cél nélkül, mert az az „erkölcsi“ cél, amit az ilyen rendőri cenzura szolgál, egyáltalában nem komoly, azonban ezt se éri el soha semmi formában. A rendőri atyáskodás csak akadékoskodik.

Berlinben nem szabad előadni más filmet, csak amit a rendőrség előre jóváhagyott. A cenzor egy rendőrtanácsos és cenzori hivatal még soha nem szimbolizált ennyire a hivatását, mint ez: sötét, feketefüggönyös szobákban vágatnak a falon a moziképek minden reggel kilencről háromig. A gépek a rendes sebesség duplájával járnak, naponként átlag tíz kilométer filmmel rontván a szegény cenzorok szemét. A filmek legnagyobb része — ez természetes — szédítően unalmas és jelentéktelen, csak a cenzor fájó, de éles szeme, talál rajtuk egyet-mást, ami veszedelmes a közérkölcse. Rajta kívül rendesen csak a gyáros megbizottja van a szobában, egy igen alázatos és éleselméjű ur, aki mindenre a legártatlanabb magyarázatokat tartja készen és sohase jön zavarba. De néha a legvakmerőbb elmésség se használ: a rendőröket lefűző tökéletes betörőgavallér megható története kíméletlenül eltöltődik és publikumnak csak az egészen unalmas „társadalmi drámák“ jutnak.

Azaz: a társadalmi drámák, amelyek nekünk unalmasak. De hogy a publikumra még ezeknek a hatalma is mekkora, azt nem is sejtji a káprázószemű berlini cenzor. A főtölevégőjű, túltömött, piszkos óváros közönségének vérbe borul a szeme a patétikus együgyűségekre és a vad lelkek keserű indulatait zajonganak.

Az unalmasnak vélt társadalmi dráma az egyszerűbb nép szemüvegén át lázít, erkölcselentit, vadit. És hatása csakhamar érezhető az utcán, az osteriákban és az alsóbb néposztály gyűlhelyein. Sőt, hogy teljesen igazságosak legyünk, a mozi-rémdrámák hatása nemesak az alsóbb néposztálynál érzeteti hatását, hanem a jobb polgári körökben is. Tessék megnézni, mikor műsorváltozásnál a borzalmasan lehetetlen képeket kiragasztják, hogy tolong ott minden rendű és rangú ember, hogy egy kissé gyönyörködhessek a vérben, a gyilkosságban, vagy a vadállatok kitöréseiben. Arról, hogy ezek az „unalmas“ társadalmi drámák minő hatással vannak a serdületlen gyermekekre, szólni sem akarunk.

Szóval: ha a mozi jótékony és oktató hatását el is ismerjük, szükségkép rá kell mutatnunk azokra a káros hatásokra is, amiket a „cenzurázott“ képek idéznek elő.

Ujdonságok.

Tájékoztató.

— A tengerparti hatóság épületében levő kir. biológiai és zoológiai múzeumot megtekinthető naponta d. e. 10-től 1-ig és d. u. 3-tól 6-ig.

— A városi könyvtár naponta d. u. 5-től 8-ig áll a közönség rendelkezésére.

— A népkert (Giardino pubblico) nyitva van este 9 óráig.

— A temető naponta d. u. 6 óráig látogatható.

— A tersattói Frangepán-vár naponta megtekinthető egy korona beléptidj ellenében. (Feljárt a susáki híddal szemben levő lépcsőn vagy kocsin a susáki Boulevarde-on.)

— Klotild főhercegnő diszkertje Villa Giuseppe (a kormányzó palota mellett) megtekinthető a enséges család távollétében hétköznapiokon reggeltől 12-ig. Vasárnap a kert zárva van. Beléptidj nincs.

— A Danubius-hajógyár telepe csak a haditengerészeti akadémia parancsnokságának speciális engedélyével tekinthető meg.

— A rizshántógyár, a papirgyár, a kőolajfinomítógyár, a torpedógyár és a susáki Litorale konzervgyár csak az illető gyárvezetőségek speciális engedelmével tekinthetők meg.

— A kívándorlási ház megtekintésére (Via Industriale) a kir. kormányzóság ad ki belépőjegyeket.

Ha haza megyek.

Csókolj meg, ha haza megyek
Ejts el akkor minden vádat:
Engedd, hogy: megcsókoljalak
S ne huzd vissza meleg szádát.

Két karoddal melegítsd fel
Ölelésre gyenge karom,
Hogy ne legyek: hidegen-bus,
Mint halott a ravatalon.

Melled melegítse mellem,
Ajkad érintse meg ajkam:
Éreztesd nagy szerelmed,
Hogy még élek, meg nem haltam.

Es ha csókom holtra fáradt:
Haljak meg majd az öledben;
Szent, békiülő mosolygással,
Mert szerettek, mert szerettem.

Böszörmény Vargha Géza.

ZENE.

Teljes életemben rajongó bolondja voltam a műszikának. Kicsi koromban gyakran bementem a templomba orgonaszót hallgatni. Később gyakran megálltam a kávéházak ajtajában és hallgattam a kiszűrődő cigánymuzsikát. Vasárnap délelben hűségeken posztolok a Dante-téren mindaddig, míg a városi zenekar be nem fejezi a hangversenyt. Felváltva járok a Spechibe és az Imperiálba, hogy hallhassam: ki játszik jobban: Zsolnay-e, vagy Barca. És így tovább. Még az énekes koldus merengő harmonikája is érdekelt.

Erre ma mi történik. Erre ma az történik, hogy egy bérházban lakom a pályaudvar környékén. Ugyanebben a házban van egy ostéria is és van egy borbélyüzlet is.

Este hazamegyek csendes kis lakásomba pihenni. A háziaknál zene. A háziasszonyom fia hegedülni tanul. De ahelyett, hogy megtanulná, hogy nem mind C-dur, ami A-moll, ahelyett eddigi tudományát ama dal reprodukálási kísérleteire fordítja, hogy sokszor úgy szeretnék sirmi. A szomszédban zene. Vékony a fal, áthallatszik, hogy a szállítási iroda alkalmazottjának ifju, elhízott felesége mohón rávetette magát egy Grieg-valcerre, amelyet napok óta tanul már, még pedig largo-tempóban, borzalmas erővel és közben a zongorát döngeti, a pedált egyszer s mindenkorra lenyomva tartja. Fellettem zene. Egy Apolló-beli leánynak tart itt lakást az a kitünő ur, akit az Apollóból mindenesetre ismerem tetszik. A vöröshaju, vékony hölgy feltette magában, hogy koloratura-énekesnő lesz. Erre vall legalább, hogy naponta órák hosszat skálázik a hangjával és a stilizált garga-

rizálás nem akar megszűnni. A földszinten zene. Az ostériában egyelőre csend van, de a borbélyüzletben egy kis tambura kéri zokogva, hogy minek is van szerelem a világon. Mikor pedig a borbélyüzlet bezár, akkor kezdődik az ostéria ideje. Itt egy hatalmas automata-verkli áll, amelyik 10 fillér ellenében felváltva játsza a Vig özevegét, a Varázskeringőt, a Fregoli-indulót, a Maresát, akinek a szokását isten tartja. És ez hogy felhallatszik hozzám. Milyen tisztán, érthetően, hátborzongatóan, észkergetően. Hogy szinte állandóan eszembe vannak azok a bizonyos szentek. Zene, zene. Szeretem a zenét. Az ember a szemét be tudja hunyni. Miért nem hunyhatja be a fülét is.

— **Személyi hír.** Vargha Gyula miniszteri tanácsos, a statisztikai hivatal főnöke ma reggel Fiuméba érkezett és megvizsgálta az itteni kirendeltség ügymenetét.

Vargha Gyula a délelőtt folyamán tisztelt Wickenburg István gróf kormányzóval.

— **Az új adótörvények ellen.** Tegnap számunkban megírtuk, hogy az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés Fiumei Kerülete állást akar foglalni az új adótörvények ellen. E tárgyban az egyesület vezetősége nyilvános gyűlést rendez, melyre ma a következő meghívókat bocsátotta ki:

Az Országos magyar kereskedelmi egyesülés fiumei kerülete ezennel meghívja a helybeli kereskedő és iparosztályt, valamint a többi adófizető polgárokat a f. hó 14-én esti 6 és fél órákor a Deák-szálló nagytermében tartandó nyilvános ülésre, az új adótörvények által fenyegetett érdekeik védelmére történő állásfoglalás céljából.

— **Susák villamos-telepe.** A susáki képviselőtestület elhatározta, hogy villamos-telepet létesít a város világítására és villamos vasutat épít. Az erre vonatkozó terveket fölterjesztették a báni kormányhoz, de az nem hagyta jóvá, mert azok nem voltak részletesek és különben is igazoltatni kívánta a báni kormány, hogy a hidroelektikus, vagy a gőzerőre berendezett villamos-telep gazdaságosabb-e. Susák városa erre föl szólította a tervező-mérnököt, hogy mennyiért hajlandó a részletes terveket elkészíteni. Bizonyos befolyások érvényesültek, amelyek odairányultak, hogy gőzerejű villamos-telepet és villamos vasutat építsenek. A képviselőtestület legutóbb tartott ülésén elhatározta, hogy hidroelektikus telepet létesít 1,300,000 korona költségen.

— **Elöléptetések.** A földművelésügyi miniszter Beveloqua István susáki m. kir. erdőmérnök-jelöltet segédmérnökké, a kereskedelmi miniszter Deresics Lipót fiumei posta- és távirtda segédtsízt-jelöltet postais és távirtda-kezelővé nevezte ki.

— **A kincstári erdőszet beruházásai.** A földművelésügyi miniszter a kincstári erdők jobb kihasználása érdekében a kincstári erdőkben szükséges beruházásokat a magántőke és a magán-tevékenység bevonásával kívánja biztosítani. A most tárgyalás alatt levő tervek szerint a kolozsvári, az ungvári, a nagybányai, a bustyaházi, a szászsebesi, a máramarosszigeti, a zágrábi és a susáki kerületekben mintegy hat száz kilométernyi erdei vasut építésére van szükség körülbelül huszonnégy millió korona költséggel. Erre nyilvános árlejtés útján fog alkalmat adni a magánvállalkozásnak.

— **A kikötőből.** Jan. 11. Értkezett: Kassa magyar gőzös Valenciából, 1000 láda naranccsal, 100 zsák kakaóval, 100 zsák somacoval 125 láda maggal, 162 zsák sapírral és 20 tonna vegyes áruval; Hittfeld német gőzös Hamburgból, 100 tonna ásványvízzel, 30 tonna kakaóval, 100 láda tőkehállal és 83 bál gyapottal; Cassiopea osztrák gőzös Triesztből, 808 bál gyapottal, 280 zsák kávéval; Fratelli Sattalich osztrák gőzös Sebenicoból, 265 tonna kőszénmel; Barletta olasz gőzös Bariból, 397 zsák zöldséggel, 1300 üres zsákkal; Avon angol gőzös Liverpoolból, 600 bál gyapottal, 30 tonna bádog-

gal, 50 tonna szapannal, 10 drb. géppel, 100 zsák maggal és 600 bál gyapottal.

I n d u l t: Axminster angol gőzös Kons tantinápolyba, üresen; Triandis görög gőzös Antivariba 700 tonna tenegrivel.

— **Megtámadta a pénzügyőt.** Tegnap délelőtt a szabad kikötő bejáratánál szolgálatot teljesítő pénzügyőr megállított egy gyanús külsejű embert, aki nem engedte megmotozni magát és egy kővel támadt a pénzügyőr ellen. Közbelépett egy rendőr, aki az erőszakos embert, Bjoko Jakabot be-kísérte a rendőrségre. Hatóság elleni erőszak címén indítanak ellene eljárását.

— **Farsangi táncmulatságok.** Mint megírtuk, a Trionfo-klub január 18-án este rendezte táncmulatságát a Deák-szállóban. A táncestélyen megjelenik Wickenburg István gróf kormányzó is, aki a lady patronessel, Vio Antal dr. orsz. képviselő nejevel fogja megnyitni a táncot.

Mint értesülünk a Club dei Quindici, amely eddig minden évben sikerült farsangi táncmulatságot rendezett, az idén január 25-én akarja nagy táncmulatsággal a farsangból kivenni részét.

— **A kis vándor.** A tegnapi este 7 órakor Zágráb felől érkező személyvonatból kiszállt egy hat-nyolc évesnek látszó fiúcska, aki tanácstalanul tekintett körül a feronon. Az ott szolgálatot teljesítő rendőr bevitt a pályaudvar rendőri kirendeltségére, ahol a kérdésekre azt válaszolta, hogy Nezice községből való s a nővére, akinél lakott, elkergette. Ezért szállt fel a vonatra s jött Fiuméba. A kis fiú, akinek Todorovics Ljubo a neve, magánál hordta iskolatáskáját. Lehetetlennek tartják, hogy Nezicéből jött volna, mert az utasok csak átszállással jöhetnek onnan Fiuméba. Valószínűbb, hogy valamely közeli vasutmenti horvát községből való s hogy pajkosságból felszállt a vonatra, amely elhozta Fiuméba.

— **Gyanus mozgalom Boszniában.** Szerajevéből jelentik: A városban igyekvő parasztnál az utóbbi időben feltűnően sok fegyvert, nevezetesen legújabb szerkezetű revolvereket találtak. A rendőrség a legutóbbi napokban igen sok ilyen fegyvert elkobzott s ennek kapcsán kiderült, hogy a fegyvereket becsempészték és a parasztnak szétosztották.

— **Olasz tüntetés Triesztben.** Triesztből jelentik: Szerdán este megnyitották a Revoltello-iskolában az új jogi tanfolyamot. Denussi az építő-jogról tartott előadást. Nagyon sok olasz hallgató volt jelen, akik az előadás után zajosan éltették a trieszti olasz egyetemet, azután a városban ünnepies felvonulást rendeztek és nemzeti dalokat énekeltek.

— **Ötszáz szó egy perc alatt.** Londonban nagy feltűnést keltett egy rendkívül érdekes amerikai találmány híre. Egy gyorsíró-gépről van szó, melyet feltalálója, az amerikai parlament volt gyorsírója, „Stenotypenék” nevezett el. A gép 3 és fél kiló súlyal bír, dimenzió azonban oly kicsinyek, hogy egy kis utitáskában is elfér. A gyorsírógép a rendes írógépekhez hasonlóan 22 billentyűvel bír, de ezek nem betűket, hanem szavakat ütnek papírra. A készülék több pótbillentyűvel rendelkezik, az írásban pedig rövidítések és különböző jelzések vannak. Egy rendes gépiró, aki percenkint 70 szót tud leírni, az új géppel ötszörte annyit, vagyis 350-et tud produkálni, sőt gyakorlatibb gépiró 500 szót képes lekopogni. Mint-hogy a leggyorsabb szónokok is csak legfeljebb 200 szót tudnak percenkint kiejteni, a gyorsírógép a legnagyobb kényelemmel örökítheti meg minden szavukat.

Mint-hogy a Daily Cronicle írja, W. S. Ireland, a gyorsírógép feltalálója kijelentette, hogy 3000 ilyen írógép megkonstruálásán dolgozik. Egy gyorsírókkal rendezett

versenyen meglepő eredményt értek el a gyorsírógéppel. Az első 50 mpben 143 szót diktáltak s míg a gyorsírók alig győzték a jegyzést, a gépiró a fáradságnak legkisebb jele nélkül, kényelmesen dolgozott tovább. A második próbánál 59 mp. alatt 180 szót diktáltak. A gépiró teljesen felvette a diktált szavakat, a gyorsírók azonban nem készültek el. Végül rendkívüli gyorsasággal 1000 szót olvastak három perc alatt. A gyorsírók harminc másodperc leteltével kidőltek, míg a gyorsírógép minden nehézség nélkül leírta a bediktált szöveget.

— **Football-versenyek.** A Törekvés-sportklub I. footballcsapata és az Ederasportklub I. footballcsapata között holnap, vasárnap délután fél háromkor revanche-mérkőzés lesz a Pioppin.

Holnap délután fél háromkor a Libertas és a Viktoria sport klubok footballcsapatai mérkőznek a susáki gimnázium előtt téren.

— **Képek a vasuti kocsikban.** A vasuti kocsik egyhanguságát akarják most Németországban megszüntetni azáltal, hogy szép képeket, művészi reprodukciókat helyeznek el a kocsikban, amelyek eddig csak tilalmi moudatokkal és szabály-kivonatokkal voltak és vannak tele. A német forgalmi egyesületé az érdek, hogy az eszmét felvette. A kísérletezést első-sorban a posen-hesseni és az elzász-lothringeni vonalon kezdik meg. Ha az újítás megnyeri a közönség tetszését, ami kétségtelen, akkor a többi vasutak kocsijait is felszerelik képekkel.

— **Tűz a kikötőben.** A Baross-kikötőben tegnap délben ismeretlen módon ki-
vált egy gyapotbál, amely a szabadban fekvő nagy gyapotrakományt veszélyeztette. A tüzet hamarosan eloltották s a füstölő gyapotbált eltávolították.

— **Az 1913. év százéves fordulói.** Emlékezésekben gazdag lesz az 1913. év, amely különösen a száz esztendő évfordulóiban bővelkedik. Attól tehát nem kell félni, hogy a bankettek- és emlékbeszédekben hiány lesz. Hogy csak egypár évfordulót említsünk: március 18-án lesz Hebbel Frigyes századik születésnapja, május 22-én Wagner Richárdé, március 19-én Livingston Dávid afrikai kutatóé. A politikai események közül említést érdemel Poroszország március 27-iki és Ausztriának 12-iki hadüzenete Napoleon ellen; július 12-én ült össze a prágai békekonferencia. 1813. augusztus 31-én támadták meg az angolok Wellington vezetésével San Sebastiannál a spanyolokat. Szeptember 1-én újították meg Teplitzben a porosz, osztrák és orosz egyezményt; október 18-án volt a lipesei népesata; november 8-án menekült Napoleon St. Cloudba.

— **Szökevény haditengerészek.** A napokban — mint megírtuk — az egyik óvárosi éjjeli mulatóhelyen Prochászka Károly tengerészaltiszt és Scalembrá Mihály halász ruhát cseréltek s ez utóbbit a rendőrség esendháborítás miatt lecsukta, mire Prochászka nem mervén egyenruha nélkül a kaszárnyába visszaterni, két matrózzal ösz-szebeszték s három elbujtak az Ultonia Cunard gőzösön. Azt hitték, hogy nem fogják őket észrevenni s így Amerikába juthatnak. A hajóvizsgálatnál azonban mindhármukat elfogták és kaszárnya fogságba vetették. Tegnap este a három fogoly tengerész közös erővel neki feküdt a cellaajtónak, a melyet felfeszítettek s ismét elszöktek. Ed-dig nem sikerült elfogni őket.

— **Esküdtek lajstroma.** A legközelebbi esküdtszéki ciklusra kisorsolt esküdtek a következők: Rendes esküdtek: Blühweiss Fülöp, Szegő Gyula dr., Diracca Jeromos, Gigante Silvio, Graf Ottó, Dubravich Attilio, Verk Ágost, Mauco Hektor dr., Dabovics Lajos, Zanella Rikárd, Fulvi Győző, Baccich Siro, Rudan Idone, Pascucci Sándor, Brescecca Lajos, Meichsner András,

Fayenz Mihály, Luppis Lajos, Muhvies András, Bonetich Antal dr., Brazzoduro Bellino, Rumatz Márián, Ferfoglia Ferenc, Wild Benedek, dr. Terzi Vince, Padoani Olimpo, Peteani Leo, Valentin Miklós és Schindler Adolf. Pótesküdtök: Lenaz Rikárd dr., Serdoz Ferenc, Duplicár Narciso, de Emili Jenuő, Scaramelli Mario, Aranyos István, Dui-nich Károly, Pozder Sándor, Cavalloni Jó-zsef, Bontich József.

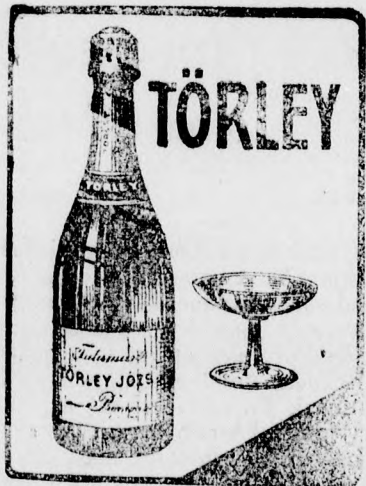
— **A világ legnagyobb hajója.** Berlinből jelentik: A világ legnagyobb hajóját most építik a stettini hajógyárban. Az új hajókolosszus 50.000 tonnatartalmu lesz és az Imperator nevet kapja. A Hamburg-Amerika Line tulajdonában levő hajóóriás nagyság tekintetében felülmúlja még a szerencsétlenül járt Titanicot is. Építési munkálatai már a befejezéshez közelednek, úgy hogy május 7-én már el is indul első útjára. Newyorkba, ahonnan május 17-én indul vissza.

Csukamájolaj helyett.

Mily sok gyermeket kényszerítetek a csukamájolaj szedésére! A szülők bizonyára csak jót akarnak de a gyermekek hálások lesznek irántuk, ha Scott féle Emulsiót szedhetnek csukamájolaj helyett. Mert ebben a készítményben a csukamájolaj szaga és íze nem érezhető s a gyermekeknek a sürti keverék leg-többnyire annyira ízlik, hogy az íveg láttára ujjongani és kapkodni kezdenek.

A Scott féle Emulsió hatása — an int a tapasztalat megmutatta — gyakran meglepő, úgy hogy a gyenge gyermekek egykoru pajtásait úgy testi, mint szellemi képességek tekintetében gyakran túlszárnyalják. De mindig csak valódi Scott féle Emulsió, sohasem utánzat!

Egy eredeti íveg ára 2 korona 50 fillér. Minden gyógyszárban kapható. Ha ezen lapra hivatkozva 50 fillér értékű bélyeget küld Scott és Bowne G.m.b.H. címre Wien, VII, akkor egy gyógyszer útján próbapadagot küldünk.

Mindenmire irásmun-kák (fogalmi írás, máso-rás, címzés, stb.) otthoni előkészítését lelkiismeretes gyors és csinos kivitel-ben vállalom. Cím e lap kiadójában.

Ujsághordó fiukat vagy asszonyokat jó fizetéssel felvesz.

A TENGERPART kiadóhivatala.

Távirat — Telefon.

Minisztertanács.

BUDAPEST, jan. 11. A miniszterelnöki palotában ma délelőtt 11 órakor minisztertanács volt. A két óráig tartó tanácskozáson Serényi földmivelésügyi miniszter kivételével minden miniszter résztvett.

Pestmegye közgyűlése.

BUDAPEST, jan. 11. Pestvármegye hétfői közgyűlése elé Kossuth Ferenc és Prónay Dezső báró együttes indítványt terjesztettek, amelyben kimondani kérik, hogy mivel a kormány a polgárság akaratával szembe helyezkedett, őt a vármegye bizalmára méltónak nem tartják. A közgyűlés előreláthatólag igen viharos befolyású lesz.

A közigazgatási bíróság ülése.

BUDAPEST, jan. 11. A közigazgatási bíróság ma Wlassics Gyula dr. elnökletével teljes ülést tartott, melyen foglalkoztak az új adótörvénnyel is. Wlassics azt mondta, hogy a közigazgatási bíróságnak a többi ügy együtt nem ad annyi munkát, mint az új adótörvény, különösen ennek a jövedelmi adóra vonatkozó része.

Perczel lemondott.

BUDAPEST, jan. 11. Perczel Dezső, a munkapárt elnöke, az este levelet intézett Lukács Lászlóhoz és a párthoz, melyben bejelentette, hogy einöki állásáról — folytonos betegeskedése miatt — lemond. Kéri, hogy bejelentését, amely megmásíthatatlan, vegyék tudomásul. A munkapárt a lemondást tudomásul vette és elhatározta, hogy Perczelt örökös díszelnökévé választja.

Tegnap este már megállapodtak az új elnök személyében is. A legközelebbi pártgyűlésen — minden valószínűség szerint egyhangúlag — Kluen-Héderváry Károly grófot választják meg a munkapárt elnökévé.

A gyulafehérvári gyilkosság.

GYULAFEHÉRVÁR, jan. 11. Rozor György ma délelőtt a vizsgálóbíró előtt fenn tartotta tegnapi beismerő vallomását és elmondta, hogy véres fehérneműt az Erzsébet szálloda félreeső helyén rejtette el. A esendőség kereste ezeket a ruhákat, de nem találta meg. A törvényszék vádtanácsa foglalkozott a revolvert vásárló bűntárs ügyével és fenntartotta vizsgálati fogságát.

Hajókatasztrófa.

LONDON, jan. 11. A múlt éjjel a Mersay-csatorna torkolatánál az Ambrose gőzös összeütközött a sötétségben egy halászbárkával és ugyanakkor egy parti gőzös is neki ment az Ambrosenak. Olyan erős volt az összeütközés, hogy a két kis hajó rövid időn belül elsüllyedt. Az Ambrose gyorsan lebecsültotta mentőesőnjait, de csak kevés embert tudott fedélzetére venni.

Megkerült amerikai hadihajó.

NEWYORK, jan. 11. A Panter amerikai páncélos, amelyet már elveszettek hittek, megérkezett Cuba szigetére. A hadihajó a nagy viharban eltért utirányától és csak két hét múltán ért rendeltetése helyére.

A genuai hercegné tolvajai.

FLORENZ, jan. 11. Itt letartóztatták azokat a betőröket, akik másfél hónap előtt Sutergóban kifosztották a genuai hercegné kastélyát és sok ékszert loptak. A tolvajok ketten vannak. Egyikök párisi, a másik olasz apache.

A török dohánymonopólium.

KONSTANTINÁPOLY, jan. 11. Hir szerint egy amerikai pénzeszoport pályázik a dohánymonopólium koncessziójáért, ugyanolyan feltételekkel, mint a francia csoport. Az amerikai konzorcium négymillió font kölcsönt ajánl fel.

Haragszik a cár.

PETERVÁR, jan. 11. A cár tegnap a hadügy- és belügyminiszterek előtt a legnagyobb felháborodással beszélt az orosz sajtó magatartásáról. Lehetetlen állapotnak mondotta, hogy folyton szitják a háborus hangulatot, mikor erre semmi alap sincs. Kijelentette a cár, hogy nem fogja tűrni, hogy a hivatalos lap is a háboru mellett írjon, mikor ez nem fedi az ő (a cár) álláspontját.

Tahy és Prochaska.

BECS, jan. 11. Tahy és Prochaska konzulok azt az utasítást kaptak, hogy foglalják el állomáshelyüket. Tahy legutóbb Budapesten, Prochaska pedig Úszkúbben tartózkodott. Amely napon a konzulok állomás helyükre megérkeznek, a szerb hatóságok részéről meg fogják kapni azt az elégtételt, melyet az osztrák-magyar részről követelnek.

Titkos szervezet.

KONSTANTINÁPOLY, jan. 11. Azok a hírek, melyek szerint tömeges letartóztatások történtek egy titkos szervezet leleplezésével kapcsolatban, erősen tulzottak. A kormány az egész dolognak semmi jelentőséget nem tulajdonít.

Enver bég előléptetése.

KONSTANTINÁPOLY, jan. 11. Enver bég berlini török katonai attasét alezredekessé léptették elő.

Daneff nyilatkozata.

LONDON, jan. 11. Daneff tegnap sokáig tárgyalt a német nagykövettel és mikor onan kijött, ezeket mondotta egy újságíróknak:

— Téves az a híresztelés, mintha Bulgária hajlandó volna Drinápolyról lemondani. Csak arról van szó, hogy abban az esetben, ha a Drinápolyba vezető vasutvonalból bizonyos részt megkapunk, leromboljuk Drinápoly erődjét és ezzel elveszünk egész katonai jellegét.

Uj harc előtt.

PARIS, jan. 11. A Matin külön tudósítója jelenti: Resid basa, az első török delegátus kormányától táviratot kapott amely félreérthetetlenül kijelenti, hogy Törökország, bárminő lépések örténjenek is, szilárdan el van határozva, hogy Drinápolyról és a szigetekről nem mond le. A távirat hozzászólja, hogy a porta nem tartja alkalmasnak, hogy a török delegátusok meghosszabbítsák londoni tartózkodásukat.

Bolgár oldalról ugyanaz a tudósító arról értesül, hogy Szavov tábornok Csataldzsában a török külügyminiszterrel folytatott tanácskozása során e szavakat mondotta volna:

— Ha önök Drinápolyt nem engedik el és kényszerítetek bennünket az ellenségedések ubjól való magkezdesére, meg lehetnek győződve, hogy nem csupán Drinápolyt, hanem egy még sokkal fontosabb várost is el fognak veszíteni.

A török-görög egyezkedés.

LONDON, jan. 11. Minthogy a balkáni nagyhatalmaknak nem sikerült Törökországgal megegyezniök Tevfik pasa londoni nagy követet azza lbitaák meg, hogy közvetlenül kezdjen tárgyalni Venizelosz görög miniszterelnökkel. A porta feltételei a következők: Törökország lemond Görögország javára Cyprus és Kréta szigetekről. Autonómiát ad Thasos, Számosz, Mitilene, Rhodosz, Khiosz, Kosz, Kalymnosz és Achropelagosz szigeteknek. Lemnosz, Imbrosz és Tenedosz marad török fenhatóság alatt.

Törökország fel fogja szólitani Janina

várparancsnokát, hogy adja át az erősséget Görögországnak, de csak az alatt a feltétel alatt, ha a görögök a török helyőrségnek szabad elvonulást biztosítanak. A török katonaság természetesen magával viszi fegyvereit minden egyéb hadikészletével együtt.

Mindezek ellenében Törökország kötelezi magát, hogy a birodalomban élő görögöknek vallási privilégiumokat ad és szövet ségre lép Görögországgal.

Közbelépnek a hatalmak.

LONDON, jan. 11. Kétségtelen, hogy a béketárgyalások meghiusultával most a hatalmak fognak közbelépni. A hatalmak jegyzéke nem fog speciális dolgokat tartalmazni, hanem barátságos hangon figyelmezteti a portát makacssága következményeire és óva intik attól, hogy a háborút folytassa.

A szigetek.

LONDON, jan. 11. Az aegai szigetek jövőjét illetően görög részről a leghatározottabban megcáfolják azokat a híreket, hogy kompromisszumban fognak megállapodni. Venizelosz miniszterelnök kijelentette, hogy a görög meghatalmazottak nem mernének hazamenni az összes aegai szigetek kiküzdése nélkül. Ennek ellenében hajlandó volna Görögország az összes szigeteket úgy katonai, mint tengerészeti szempontból szemléseíteni.

Drinápoly sorsa.

BERLIN, jan. 11. Ozman Nizami pasa kijelentette, hogy Drinápoly eleste nagyon valószínű, de ez abszolút nem változtat a helyzeten. Ha a drinápolyi vár parancsnoka fel is adja a várat, mert ott 60.000 embert nem akar éheztetni, azért az egész világ tudja, hogy ez nem a bolgárok érdeme és így azt nem vihették bele, mint súlyt, a tárgyalásba.

Románia és Bulgária.

LONDON, jan. 1. Bár Take Jonescu minden hozzá intézett kérdésre megtagadja a választ, mégis biztosan tudni vélük, hogy Románia és Bulgária között a helyzet igen kiélezedett, mert Bulgária semmiképpen nem hajlandó Románia követelését teljesíteni.

PARIS, jan. 11. A román kormány már mozgósítja csapatainak egy részét és ha 24 órán belül nem kap választ követeléseire, akkor bevonul Bulgáriába. Követeli egyúttal Szilisztria erőd lerombolását.

Nem tárgyalnak.

LONDON, jan. 11. Resid pasa, akin most az elnökség sora van, nem hívja össze a békedelegátusokat és ezzel minden, a tárgyalásra vonatkozó kombinációnak elejét veszi.

FOLYTATJÁK A HÁBORUT.

KONSTANTINÁPOLY, jan. 11. A porta tegnap esti ülésén úgy határozta, hogy folytatják a háborút. A hatalmak közbenjárását a porta leghatározottabban visszautasította.

Megállapították, hogy Drinápoly március végéig kitart, a csataldzsai hadsereg pedig harcra kész állapotban van és a küzdelmet a legjobb reményekkel vehetik fel.

Üzenet Drinápolyból.

KONSTANTINÁPOLY, jan. 11. Az Ikdan a következő dróttalan táviratot kapta Drinápolyból:

Eleség és minden egyéb szükséglet elegendő. Még sokáig védekezhetünk. A lakosság hőiesen bírja magát.

Általános nyugtalanság.

LONDON, 6 jan. 11. A Reuter-ügynökség jelentése szerint a diplomáciában igen nagy a nyugtalanság, mert Törökország makacskodása újabb hábarura vezet. De nagy nyugtalanságot idéz elő a román-bolgár

válság is, miután Románia egyáltalán nem hagyta magát tréfálni és — tudvalevőleg — egész hadseregét készenlétebe helyezte.

A Balkán háború.

Görög veszteségek Janinánál.

KONSTANTINÁPOLY, jan. 11. Janinánál, Szaloniki Bizaninál a görögök a legutóbbi harcokban 7000 halottat és sebesültet veszítettek.

Megkezdődött.

KONSTANTINÁPOLY, jan. 11. A bolgár előőrsek tegnap Dergosznál megtámadták a török előőrseket, de visszaverettek. A bolgárok az összes táviróvonalakat is elvágják, így a további eseményekről nincs hír.

Tüntetés a harcok után.

KONSTANTINÁPOLY, jan. 11. Nazim pasa hadügyminiszter környezetéből kiszivárgott a hír, hogy mikor a hadügyminiszter Noradunghian külügyminiszterrel Csataldzsába érkezett és onnan tovább akart menni a találkozásra a bolgár fővezérrel, a török tisztikar a táborban tüntetett a porta ellen és lármásan követelte, hogy folytassák a hadjáratot és a kormány ne merjen lealázó békét kötni. A tisztikar ellenében viselkedtek a két miniszter irányában. Azt mondták Nazim pasának, hogy jó lesz, ha tájékoztatja a szultánt a sereg igazi hangulatáról, sőt jöjjön maga a szultán Csataldzsába és győződjék meg a sereg harci kedvéről.

Eredménytelen béketanácskozás.

LONDON, jan. 11. A török delegátusok hír szerint végleg elhatározták, hogy elhagyják Londont. A béke ügye a legreménytelenebb. Danef bolgár miniszterelnök és Resid basa azonban nem adtak fel minden reményt és bizalmas magántárgyalást indítottak a béke ügyében. A tanácskozásokat külföldben csak akkor folytatnák, ha előzetes megegyezés jön létre Drinápoly és az aegai tengeri szigetek átengedésére nézve.

Csataldzsánál.

KONSTANTINÁPOLY, jan. 11. Kiamil pasa tegnap délben autón a csataldzsai harcra ment, ahol két óra hosszat tárgyalt Szavoff bolgár fővezérrel. Kiamil este 8 órakor tért vissza Konstantinápolyba.

Kopott vagy kifakult angol bőrutort bármely színre újra átfestek. Szintartósságért kezesskedem. **EISLER S.** kártyos Via Aless. Volta 4. Telef. 959.

Winhoffer Sándor

„Eintracht“ vendéglője

Trieszt Via Coronio 15.

Magyar konyha. Magyar tulajdonos. Kifűtő, hamisítatlan italok. Jutányos árak.

Tengeri szanatorium

Fiume mellett Portoré Fiume mellett

gyermeknek és felnőtteknek.

Modern intézet 100 ágyval, 2 orvos, villányvilágítás, gőzfürdő. Mérsékelt árak, Prospektus.

KÖZGAZDASÁG.

TÖZSDE.

	Jan. 10. zárlat	Mai árf. 1/2 óra
Budapesti Értéktőzsde.		
Magyar hitelrészvény	803.—	801.—
Oszták hitelrészvény	619.—	617.—
4%-os koronajáradék	85.35	85.50
Oszt.-magy. államvasut	712.—	707.—
Jelzálogbank	429.50	428.—
Leszámitolóbank	513.50	510.—
Hazai Bank	289.—	287.—
Magyar Bank és Keresk. R-T.	550.50	549.—
Rimamurányi	719.50	716.—
Salgótarjáni	753.—	745.—
Közuti Vasut	681.50	680.—
Városi Villamos	370.—	368.—
Adria	519.—	517.—
Déli Vasut	105.—	—
Magyar Cukoripar	2340.—	—
Rizsgyár	3700.—	—

Budapesti Gabonátőzsde.

(50 kilogrammonként.)

Buza áprilisra	11.86	11.86
Buza októberre	11.97	11.98
Rozs 1913 áprilisra	10.28	10.30
Rozs októberre	9.70	9.70
Tengeri májusra	7.65	7.71
Tengeri júliusra	7.82	7.90
Zab áprilisra	10.92	10.90
Zab októberre	9.27	9.28

Bécsi Értéktőzsde.

Oszták hitelrészvény	620.—	618.—
Magyar hitelrészvény	804.—	801.—
Oszták magyar államvasut	712.—	708.50
Déli Vasut	105.—	103.—
Alpesi	1053.—	1046.—
Skoda	785.50	776.—
Oszt. koronajár.	86.35	—

Fiumei és trieszti értékek:

	Legutóbbi kereskedési átlagár.
Fiumei 4%-os köcsökököt.	92.—
Banca Fiumana	650.—
Fiumei Kereskedelmi Bank	290.—
Fiumei Népbank	110.—
Litorale Bank és Takaréksz.	240.—
I. Horvát Takarékpénztár	5100.—
„Indefiniten“ tengerhajóz.	500.—
Magyar-Horvát Gözhajótárs.	1450.—
Magyar-Horvát Szabadhajózás	1150.—
Orient tengerhajózási társ.	1450.—
Alt. Fergami r. t.	2250.—
Magyar Olajgyár	202.—
Austro-Americana	285.—
Navigazione Libera Trieste	630.—
Oszták Lloyd	534.—
Stabilimento Tecnico	9300.—
Ampelea Szeszpároló Rt.	412.—
I. Trieszti Rizsgyár	908.—
„Kerka“ dalinát vizművek r. t.	435.—
Spalato Portland Cement	403.—
Assicurazioni Generali Nap.	900.—
Riunione Adriatica	425.—

— Vigyázzunk az Austro-Americánára. „Az Est“ írja: Az Austro-Americana részére a kivándorlási tanács által villámgyorsan megszavazott engedélyezés ügye mögött, mint ezt többször jelentettük, igen épületes dolgok rejtőznek, amelyek nagyon gyanús színben tüntetik föl egyrészt azt a gyorsaságot, amellyel a kormány a koncesszió javaslatba hozását kieszközölte, másrészt azokat a mesterkedéseket, amelyek a koncesszió mögött és körül forognak. Most arról értesülünk, hogy az Austro-Americana nemcsak a Cunarddal és a Poollal, hanem a Canadian-Pacific társasággal is titkos egyezményt kötött és hogy különösen ez a pont az, amellyel a magyar kormány az Austro-Americana és a Canadian-Pacific társaság rutul becsapta. Mint emlékeztetes, Az Est annak idején megírta, hogy a Canadian-Pacific a magyar kormánynak is ajánlatot tett, hogy a főbb vonalokon olyan kilátásos kocsikat járat, mint amint most az osztrák államvasutaknak boesátott rendelkezésére, ha viszont a magyar kormány megengedi, hogy a Canadian-Pacific kivándorlókat szállithasson Kanadába. A magyar kormány ezt az ajánlatot elutasította, az osztrák azonban elfogadta és a kilátásos kocsik már járnak is egyes osztrák vonalakon.

Egy ideig az osztrák kormány is tagadta, hogy a kilátásos kocsikért cserébe engedélyt kell adnia kivándorlók szállítására. Azonban a tények ezt is igazolják és március elsejétől kezdve a Canadian-Pacific rendszeres hajózatokat indít Triesztből Montreal és Halifax felé, még pedig egyelőre havonként egy, később két járatot. A hajók természet-

1912. 1. 11

esen kivándorlókat is szállítanak, ami azon-
 an bennünket csak abból a szempontból ér-
 telmes, hogy a Canadian-Pacific egyességet
 kötött az Austro-Americanával, hogy az
 többi által Magyarországon verbuvált ki-
 vándorlókat a Canadian-Pacific fogja Ka-
 nadába szállítani. Az Austro-Americana
 magyarországi ügynökei a Canadian-Paci-
 fic részére is fognak kivándorlókat szerez-
 ni és az Austro-Americana minden magyar-
 országi kivándorló után megfelelő jutalé-
 kát kap a kanadai társaságtól. Tud-e a ma-
 gyar kormány e megállapodásról vagy
 sem, ez előttünk ismeretlen. Ausztriában
 mindenki tud róla. De reméljük, hogy a ma-
 gyar kormány az utolsó pillanatban legalább
 a tudomást vesz róluk és nem fog se-
 tőtököt nyújtani ahhoz, hogy az Austro-
 americana még kanadai hajóstársaságok
 részére is verbuválhasson kivándorlókat.
 Sem az Austro-Americana, sem a Canadian-
 Pacific nem tudta eddig keresztülvinni Ma-
 gyarországon azt, hogy kivándorlási üzlet-
 t foglalkozhassék és most egy csapatossal, il-
 lve egy becsapással mind a kettő elérte
 azt, hogy ezentúl szabadon garázdálkodha-
 ssanak az országban és csábíthatja kivándor-
 lóira a magyar munkásokat.

Eladók:

Igen díszes kivitelű és nagy hangterje-
 lésű 1500.- koronába került pedál Cim-
 alom; most 250.- korona.
 Remek kiállítású sok színes s egyéb
 képekkel tarkított pazar kötésű, nagy utazási
 album, mely már a múlt században letűnt a
 könyvtárról, 125.- korona. Bolti ára 250.-
 korona volt.
 Magyar munkákból álló könyv és egyéb
 tudalmi termékek gyűjteménye fél árban.
 Cim: Salita del Pinò, Villa Bartolomei,
 Balatonföldvár.

Kérem jegyezze

Magának a kávépótlék bevásárlásánál
 megmagánosan Kassai-, Franek-ot kérni és
 a kávédaráló gyárjegyre ügyelni, akkor biz-
 tos, hogy a „Valódi“ minőséget kapja. 10

„Margherita“ mozgó

Via Alessandro Manzoni 3

hetenként háromszor
 új, fényes műsor!

Apollo Színház

Igazgató: TROPFAUER ÁRMIN
 Via Alessandro Volta 6 (A De la Ville
 és az Imperiaál szálló közötti utcában).

Egyetlen családi varieté Fiumében.

MOTO-PHOSO

Csak rövid ideig a világhíru
 vendégjátéka.
 London, Páris, Bécs és Budapest legnagyobb
 színházai.

Ezenkívül a többi elsőrendű művészek fellépte.
 Teljesen új

világvárosi műsor.

Kezdeté fél 9 órakor.
 Előadás után kabaré szabad bemenettel.

Magyar borok!

Ajánlok kitűnő visontai és mátra-
 hegyaljai fehér rizling és vörös
 borokat, szavatolt természetes tiszta
 minőségben, literjéért 80 fillérért, avagy
 házhoz szállítva, fogyasztási adóval
 együtt 1 koronáért,

PAUK ÖDÖN - FIUME, Riva Szápary 16.
 Le-kisebb vétel 30 liter. Mintát ingyen.

Okleveles tanítónő elvállalná a ma-
 gyar, olasz, német és francia
 nyelv tanítását.

Cim a kiadóhivatalban.

Jól főző szakácsnőt
 keres a papirgyár. Jelent-
 kezni lehet a gyár fiumei
 portásánál.

CIRKVENICA

Szálloda HORVÁTH Étterem

Penzió

Magyar ház, magyar konyha, magyar
 borok. - Olcsó árak.

Korcsma eladó

elköltözés miatt, teljes berendezéssel kerthelyi-
 séggel és tekepályával több gyár közelében,
 levő forgalmas utcában. Cim a kiadóhiva-
 talban.

A legajánlatosabb fiumei szállók:

„Deák“ szálló

a Deák-korzón és dependance-a a

„Bonavia“ szálló

Via Edm. De Amicis 4.

Mindkét szállóban kitűnő konyha és
 árnyas kertek. Fajborok és valódi

Pilzeni ösforrás sör.

Tulajdonos
Ederer-Burger Gyula.

Igyék naponta 1—2 palaczk

Dupla-malátasört

de Szent István védjegyűt, mert ez a le-
 gelső, a valódi.

A sörparban korszakot alkotó a
 „Kőbányai Polgári Sörfőzde“
 ezen világhírű söre, amelyet ma
 már minden országban utánoznak.
 Nemcsak a legélvezetesebb üdítő
 ital, de csodálatos gyógyhatása is
 van idegesség-, étvágy hiány-,
 vérszegénység-, álmatlanság-, tü-
 dő- és gyomorbetegségeknél: igen aján-
 landó lábbadozó betegeknek és
 szoptató nőknek is.

Ajánlja: Nooraen tanár Bécsben;
 Korányi tanár Budapesten;
 Glax tanár Abbáziában és számos más
 szaktekintély.

Kapható:

Frisstöltésű palaczkokban minden fűszer
 és csemege kereskedésben. Frissen csapról
 kimérve minden előkelő étteremben.

LEDERER PENZIO ABBAZIA

Habsburg villa és Park szálló.

120 szoba. Lift. Fürdők a házban.
 Villanyvilágítás. Árnyas kert. Gyönyörű kilátás
 a tengerre. Szoba és ellátás 8 koronától
 feljebb. Családoknak engedmény.

Bejáró takarítónő kerestetik.

Cim Kereskedelmi Nyomda r. t. Riva Szápá-
 ry. „Adria“ palota.

TUBERIN

Siessen addig, míg nem késő egészségét visszaszerezni!

Egy jelentéktelennek látszó meghűlés az összes légzőszervek legkülönfélébb megbetegedését vonhatja maga után. Igyekezzünk idejekorán elejét venni a bajnak, mert a könnyűsimu elhanyagolás sokszor végzetessé válhatik. A meghűlésből eredő köhögés, rekedtség, meghűlés, nehézlégzés és a légzőszervek hurutos megbetegedéseinek kitűnő beváltó orvosi előkészítők. Mindenütt kapható. Egy üveg ára 2 korona 50 fillér, egy nagy üveg ára 5 korona. Postán legkevesebb 3 üveg rendelhető meg utánvétellel az egyedüli főraktárból:

Diana-ágyószertár, Budapest, Károly-körút 5. szám

Titokzatos aeroplán.

MARMAROSSZIGET, jan. 11. Ruszt felett tegnap egy fényszórával ellátott aeroplán jelent meg, mely többször körülrepülte a várost, aztán Örkénymező irányában eltűnt. Minthogy a galíciai seregből aeroplánon nem szálltak fel, bizonyára veszik, hogy a léghajón orosz kémek voltak.

Kirabolt kastély.

SARVAR, jan. 11. Lajos bajor rékenshereg kastélyában az éjjel betörők jártak, akik sok értékes régiséget és észert vittek el

VELENCE**Bonvecchiati szálló**

a Szt. Márk-tér közelében. Villanyvilágítás, lift, gőzfűtés, fürdők, nagy éttermek.

== Teljes penzió napi 10 líráért. ==

Betegápolás

Az összes gyógykezelési eszközök, n. m. sérvkötők, haskötők, gummigörsér-harisnyák, egyenestartók, testgyógyászati gépek, műlábak, műkarok, kötszerek, teljes gyermekágyas felszerelések, masszázslő- és villanygépek a legmegbízhatóbb minőségben csakis

FISCHER PÉTER ÉS TSA R.-T. cégnél
ALAPITTATOTT 1856. Telef. 958.

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 6. szám
szerezhetők be.

Most megjelent legújabb képes árjegyzéket kívánatra bérmentve titoktartás mellett azonnal küldjük.

„Varázsfuvola”.
Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani.
A „Varázsfuvola” rendkívül kellemes, 20 acél trombitahanggal és 4 erős bögővel van ellátva. Diszes kivitelben, kottafűzettel, dalokkal, tokkal, ajándékkal együtt csak 4 korona.

Csakis Wagner „Hangszer-Király” országoserte elismert legolcsóbb hangszeráruházában kapható. Budapest, József-körút 15. - Gyorsjavító műhely. — Kérjen fényképes hangszerárjegyzéket.

Hálószoba Butorberendezések

és egyes

butordarabok részletfizetsre is kaphatók

HERSKOVITS S. butorkereskedőnél

Via Giuseppe Parini 6. szám.

Népkerti-Vendéglő.

::: Tel. 14-95 ::: ::: Tel. 14-95 :::

Elfogad előjegyzéseket ebédre és vaesorára havi 36 K-tól feljebb. Magya: és olasz konyha, hideg eledetek, kávé, kül- és belföldi likörök és borok.

Nagy termek, színpad s 2 zongora állnak rendelkezésre ünnepek, vagy szórakozások céljaira. Tekepálya és Golyójáték.

Ülések, családi vagy társasösszejövetel, bankettek céljaira **nagy szalón az I emeleten.** Előjegyzések telefonon is. Hajnali 4 óráig nyitva.

A népkerti főkapu bezárása után bejárni Via del Geisín, (Szent András kápolnánál).

Nattich Henrik

Fiume, Corso 35.

Nagy raktár mindennemű órákban, ébresztő, ingaórák, precíziós kronométer-órák és láncokban jutányos áron, jótállás mellett. — Saját javítóműhely.

Magyar-Horvát tengeri Gőzhajózási R.-T., Fiume.**Fiuméből Dalmáciába és Olaszországba.**

A turisták által elismert legrövidebb és legkényelmesebb összeköttetés.

Fiume-Dalmácia: naponta hajóindulás ezek közül hetenként 4 gyorsjárat Fiuméből, Zara, Spalato, Curzola, Gravosa (Ragusa), Castelnuovo és Cattaróba. Az utazás tartama Gravosáig csak 20 óra. Catajók csak 24 óra

Fiume-Venezia: hetenként 3-6 gyors-hajóösszeköttetés.

Fiume-Ancona: hetenként 2-3 gyors-hajóösszeköttetés.

Fiume-Ravenna: hetenként egy járat oda és vissza.

Ezen gőzösköz közvetlen csatlakozásban közlekednek a Budapest felől érkező és Budapestre induló gyorsvonatokkal, melyek a hajóállomásig és onnan közlekednek, ugyancsak Veneziában és Anconában az olasz vonatokkal csatlakoznak Róma, Nápoly, Bari, Brindisi, Bologna, Firenze, Milano fele stb.

Fiume-Corfú-Patras kétszer havonként.

A gőzhajók modern kényelemmel, hálófülkékkel, kitűnő étteremmel és a kényelmes és kellemes utazás minden kellékével vannak felszerelve.

Bővebb felvilágosítást nyújt az igazgatóság és a m. kir. államasutak városi menetjegyirodája.

József Főherceg szálló**BUDAPEST.**

Modern, kényelmes, tiszta. Vendég-szobák 3.- koronától feljebb. Gőzfűtés, lift. Jutányos penzió. A keleti pályaudvarral szemben.

VIII., BAROSS TER 2. szám.

ÓH JAJ!**KÖHÖGÉS, REKEDTSÉG****ÉLJEN!**

Megfojt ez az átkozott köhögés.

és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásúak

EGGER MELLPASZTILLAI

az étvágyat nem rontják és kítőnő ízűek.

Doboza 1 és 2 Kor.
Próbadoz 50 fill.

Kapható gyógytárakban és drogeriákban.

Fő- és szétküldési raktár: Dr. EGGER LEÓ és EGGER I.
Budapest, VI., Révai-n. 12.

Kapható: Fiume és Szászalmán minden gyógytárban és drogeriában.

Eggermellpasztilla csak-amar meggyógyított!

Önsegélyző népbank

mint Szövetkezet.

II.-ik Évtársulatát

1913. január 1.-ével megnyitotta és belépésre hívja fel az érdeklődőket.

A takarékoskodásnak ez a legpraktikusabb módja, különösen ajánlható kereskedőnek, tisztviselőnek és kisiparosoknak.

OLCSÓ HITEL, kedvező visszafizetési feltételek. Az adósok az üzleteredményben szintén részesednek.

Behajtja és leszámolja tagjainak követeléseit.

Tagság üzletrészenként heti egy korona befizetés.

Múlt évi működésének első évfolyamában a jegyzett quoták száma a 2000-et meghaladta.

Bővebb felvilágosítást ad a szövetkezet helyiségeiben **Viale Francesco Deák 2. sz.** naponként 4 és 6 között délután.

Ha egészségét félti
„ADRIA“

savanyu vizet igyék,
ely igen olcsó és kristálytisza. Bakté-
mentes magas hegyi forrásvíz. Ter-
mészetes szénsavval telítve fertőző beteg-
ségeknek, étvágyzavaroknál és emésztési
zavaroknál igen hasznos ital. Borral
keverve kellemes üdítő hatású.
Mindenhol kapható!
Töltőtelep ABBAZIA Friedrichshof.

Trieszt a pályaudvarral szemben

Alla Stazione“ étterem

bpesti háziézdelt tisztikarának és
triesti magyarságnak találkozó-
helye.

Itinó konyha. - Mindenkor friss
sör. Olcsó árak.

Tulajd. Andriancich Ant.
a fiumei Deák szálló volt aportás.

LOVRANA LEGOLCSÓBB

és legjobb étterme

„a szép karintiai nőhöz“

(„Zur schönen Kärtnerin“)

LOVRANA

„Adria“ kávéház

egy strandterrace, gyönyörű ten-
geri kilátás. A legelőkelőbb társa-
gok találkozó helye. Abbaziából
Körmön és villamoson kellemes ki-
rándulás.

Tulajdonos: Glück Alfonz
Quarnero kávéháznak sok éven át volt
igazgatója.

Villa Sans Souci

Abbazia.

közel családi otthon. - Teljesen
újnan berendezve. Új tulajdonos
Finom bécsi konyha.

Magyarok!!

ki jó tisztán kezelt bor akar inni,
egy frissen csapolt köbányai sör,
ki jó magyaros ebédet és vacso-
rát akar enni az siessen

Lisics András vendéglőjébe

Via Francesco Petrarca 6.

Éjjel 2 óráig nyitva.

LINOLEUM

!! RITKA ALKALOM !!

**Új küldemény érkezett Linoleum-szőnyegekben,
bordírral és fémsarokkal,**

150x200 nagyság	K	8.50	darabja
200x250	”	K 14,—	”
200x300	”	K 17,—	”

Viaszkosvászon

78 cm. magas méterenként	Kor.	1.70
110 cm. magas méterenként	Kor.	2.10
115 cm. magas méterenként	Kor.	2.50

Linoleum futók

67 cm. magas méterenként	Kor.	1.60
90 cm. magas méterenként	Kor.	1.10
100 cm. magas méterenként	Kor.	2.50

**Linoleum, fürdő-, háló- és ebédlőszobák lefedé-
sére m²-ként Kor. 2.50.**

Padlók lefedését saját munkásaink által vállaljuk.
Költségvetés ingyen és bérmentve.

Haas Leopold - Fiume

CORSO 6.

33 óceánjáró

33 óceánjáró

Austro Americana - Trieszt.

Rendes személy- és áru forgalom, Észak- és Dél-
Amerika, Görögország, Olaszország, Délafrika és
Spanyolország felé.

8 napon belül Las Palmas-ból Dél-Amerikába.

Indulás TRIEST-ből 1913 január 16-án.

„Kaiser Franz Josef I.“

kettőscsavarú gyorsgőzös (6 napi kéjutazással Nápoly, Bar-
cellona és a Kanári szigetekre egybekötve)

január 31-én . . . Rio de Janeiro
február 3-án . . . Buenos Ayres.

Közelebbi felvilágosításokkal az igazgatóság Triesztben,
Via Molino piccolo 2, szolgál.

Renko Ferenc Kávéháza

ABBAZIA, a Tommasich Fürdőnél

Árak:

Fehér kávé	30	fillér
Tea rumimal	40	”
Üveg sör	40	”
1 liter bor	1.20	”
Tej	24	”

ABBAZIA

CAFÉ WAGNER KÁVÉHAZ

Fényűzően berendezett kávéterem.
Külön játék és billiard szalonok.
Tengerparti terrasza és kerthelyiség.
Bel- és külföldi lapok nagy mennyi-
ségben. Különlegességek és frissítők

Számos látogatást kér
WAGNER RICHARD, tulajdonos

ARBE

Caffe Restaurant Bolkovic

Egyetlen kávéház, közvetlen a ki-
kötőben.

Jó kávéházi italok.

Fagyalt. Jegeskávé

TÓTH JANOS

Magyar vendéglője

a legolcsóbb Fiumében.

Via Alessandro Manzoni 10.

Köbányai polgári sör.

Magyar és dalmát bor.

**Egy koronás
heti részletre**

mindennemű vászon, kézmű, fűg-
göny, kép, képkeret és tükrárú.
Levelezőlap hívásra megbízottam
házhöz jön. **Weisz Márk**

Telef. 15-56. Fiume, Via Carducci 16. III.

**„Styria-Universal“
Kötőgépek**

megmunkálnak finom
és vastagszálu pamu-
tot ugyanazon gépen.
Arjegyék ingyen.
Részletfizetésre is.
**Styria-Kötőgépgyár,
GRAZ III.**

Kawa-Santal-Kapszulák

kitűnő szer húgycsőfolyás ellen. Meg-
lepően gyors hatás. 1 doboz ára 3 korona.

Dr. Bojta-Injekció

ezzel egyidejűleg hasz-
nálva. Orvosiilag ajánlva.

1 üveg 1 kor. 60 fill.; ehhez egy fecskendező férfiáknak vagy
nőknek 1 kor. 50 fill. Eredményért kezesség.

Universal-Fluid

felülmulhatatlan hatású test-
szaggatásoknál, reuma-, csuz-
fej-, fogfájásnál és bőrvizketegségnél. 1 próba üvegse 40
fill. 1 nagy üveg 1 kor. 50 fill.

SKRIBANEK K. M. gyógyszertára a „Kereszt“-hez,

Temesvár, Erzsébetváros, XIV., Hunyadi-ut 30.

Viszontelárusítók jól fizetve.

„Commercio“ kávéház

Fiume, Piazza del Commercio 4

Ujonnán berendezve.

Kitűnő kávéházi italok -- Éjjel nyitva.

Naponta éjjeli 2 óráig elsőrendű bácskai tambu-
rás hangverseny.

**Wetzler Testvérek azelőtt Gondrand Testvérek,
Nemzetközi Szállító Rt. fiókja Trieszt.**

A legmegfelelőbb gyűjtőforgalom, különösen élelmiszereknek,
Trieszttől Bécsig. Közvetlen fuvardíjtételek magyar és
dalmát kikötőkől Bécsbe.

X. évfolyam.

X. évfolyam

TELEFON 229.

A TENGERPART

1913 január elsején

TIZEDIK ÉVFOLYAMÁBA LÉPETT.

A nevezetes évforduló alkalmával, mely a multon érzett jogos büszkeséggel és a jövőbe vetett megingathatatlan bizalommal tölt el bennünket, hatalmas lépést teszünk ismét előre lapunk fejlesztésében. A hétköznapi számok hat oldalas keretéből kinőttünk immár és

„A TENGERPART“ most már hétköznapon | vasárnapokon pedig tiz-
nyolc oldalban | tizenkét oldalnyi
terjedelemben jelenik meg.

Már eddig is többet nyújtottunk olvasóinknak, mint bármely eddig Fiumében megjelent magyar napilap. A mostani nagyobbitással azonban oly tartalmas lapot adunk olvasóink kezébe, mely a fiumei magyarságnál jóval nagyobb vidéki magyar centrumok napilapjaival teljesen egy szintvonalon áll.

Kibővítjük lapunk távirati rovatát, riportcikkekkel élénkítjük a napi ujdonságokkal foglalkozó hasábjainkat, szélesebb alapra fektetjük a környékbéli tudósítói szolgálatot s még e hóban a közzgazdaság és tengerészet ügyeivel foglalkozó, igen nagy áldozatokkal járó új rovatot nyitunk.

Legjelentékenyebb újításunkat azonban technikai téren léptetjük életbe:

„A TENGERPART“ néhány nap mulva kimerítőbb tartalma dacára már
délután 2 és 3 óra között

fog megjelenni, anélkül hogy korábban zárnök le a szerkesztőség munkáját mint eddig. A nyomda-technikai munka e gyorsítását hatalmas új Linotype-szedőgépeink teszik lehetővé, a melyek csodálatos tökéletességükkel óránként „A Tengerpart“ egy teljes oldalát képesek kiszedni.

Mindeme a lap jövője érdekében hozott nagyarányú áldozatok dacára „A TENGERPART“ előfizetési ára marad a régi:

Egy évre	24.— kor.	Negyed évre	6.— kor.
Fél évre	12.— „	Egy hóra	2.— „

A helybeli tisztviselőknek és altiszteknek adott féláru előfizetés kedvezményét is fentartjuk egyelőre.

**Előfizetéseket és hirdetéseket felvesz „A Tengerpart“ kiadó-hivatala, Gradinata del Sasso Bianco 3.
(Wurzer ház) I. emelet.**

POSTAFIÓK 105.

X. évfolyam.

X. évfolyam

Kiadótulajdonos: „A Tengerpart“ lapkiadó vállalat.

Nyomatott a „Polimfa“ nyomdában Fiume